

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 8. 3. 2023

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RPMS/2023/00155

Programová služba: JOJ

Vysielateľ: MAC TV s.r.o.

Číslo licencie: TD/15

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. PGO-RPMS/2023/00155 smerujúci voči vysielaniu programovej služby JOJ vysielateľa MAC TV s.r.o. a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu na preverenie výsledok preverenia podnetu.

T: 20. 3. 2023

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby

dňa 8. 3. 2023

Podnet na preverenie č.	PGO-RPMS/2023/00155 zaevidovaný dňa 13. 1. 2023
Podávateľ:	fyzická osoba
Predmet podnetu:	Noviny TV JOJ
Deň a čas vysielania:	13. 12. 2022, 10. 12. 2022, 19:30 h
Označenie podľa JSO:	-
Programová služba:	JOJ
Vysielateľ:	MAC TV s.r.o.
Číslo licencie:	TD/15

Dátum: 1. 3. 2023

OBSAH PODNETU:

Reportáž Jany Veľasovej Pomoc pre seniorov podľa mňa obsahuje iba marketingovú propagáciu produktu. Takáto propagácia má byť označená: V tomto programe sú umiestňované produkty. Noviny JOJ takto označené nie sú.

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (účinný od 1. 8. 2022):

§ 16

(1) Poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach.

§ 25

Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielať, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysiелanej programovej služby,

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

§ 72

Skrytá mediálna komerčná komunikácia

(1) Skrytá mediálna komerčná komunikácia je zvuková, obrazová alebo audiovizuálna informácia, ktorá priamo alebo nepriamo propaguje tovar, služby, ochrannú známku, obchodné meno alebo aktivity osoby vykonávajúcej hospodársku činnosť, ak vysielať alebo poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie túto informáciu v rámci programu zámerne využíva na propagačné účely a mohla by vzhľadom na svoju povahu viesť verejnosť do omylu o podstate tejto informácie. Táto informácia sa považuje za zámernú najmä vtedy, ak sa uskutočňuje za odplatu alebo za inú protihodnotu.

(2) Skrytá mediálna komerčná komunikácia sa zakazuje.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ podnetu uviedol, že reportáž Jany Veľasovej *Pomoc pre seniorov* bola odvysielaná v *Novinách TV JOJ* dňa 13. 12. 2022. Vo vydaní programu z 13. 12. 2022 sme namietanú reportáž nezaznamenali. Reportáž s týmto názvom však bola odvysielaná v programe *Noviny TV JOJ* dňa 10. 12. 2022.

Reportáž s názvom *Pomoc pre seniorov* informuje o projekte tzv. balíčka prvej pomoci pre seniorov, ktorý má názov Senior box. Podľa príspevku tento nápad dostali dve Humenčanky. V príspevku autorka nápadu PhDr. Zuzana Fabianová, MBA (označená v titulku ako iniciátorka a odborná garantka projektu) vysvetľuje, že sa inšpirovala baby boxom, ktorý dostávajú v pôrodnici mladé mamičky. Redaktorka informuje, že pacienti na Slovensku dostanú 3000 takýchto senior boxov. Alena Mochnáčová (označená ako hlavná koordinátorka projektu Senior box) uviedla, že Senior boxy sa dostanú do 50 zariadení zdravotníckej pomoci. Hodnota

jedného je 70 eur, pacienti ho dostanú zadarmo. Súčasťou každého boxu okrem základných hygienických pomôcok je aj manuál, ako zvládnuť chorobu a bezvládnosť.

V príspevku vystupujú aj dve štátne tajomníčky, Soňa Gaborčáková, štátna tajomníčka ministerstva práce, a Lenka Dunajová, štátna tajomníčka ministerstva zdravotníctva, ktoré nápad ocenili. Podľa druhej menovanej by mal takúto pomoc automaticky poskytovať štát.

Redaktorka uzatvára, že momentálne ide o charitatívny projekt, ktorý by sa podľa štátnych tajomníčok mohol posunúť na národnú úroveň. V reportáži vystupuje aj obdarovaný pacient, pán Hančar, ktorý si projekt pochvaľuje.

Podávateľ podnetu namieta „marketingovú propagáciu produktu,“ pričom nešpecifikuje produkt, ktorý mal byť propagovaný.

O projekte Senior Box je na internete možné ľahko zistiť, že jeho autorkou je riaditeľka Zariadenia sociálnych služieb Slnečný dom v Humennom Zuzana Fabianová.¹ Senior box je podľa Zuzany Fabianovej akýsi štartovací balíček produktov a publikácie, súboru dôležitých odporúčaní pre seniora pri prepúšťaní z nemocnice. Podľa článku na portáli pravda.sk sa do projektu v roku 2022 zapojilo osemnásť partnerov. Ide najmä o organizácie, ktoré produkujú napríklad kozmetické produkty, hygienické a zdravotnícke pomôcky, produkty s medicínskym zameraním, no tiež Všeobecná zdravotná poisťovňa a Ministerstvo zdravotníctva SR. Podľa článku je tento projekt „*príkladom súčinnosti poskytovateľa zdravotnej a sociálnej starostlivosti, súkromných výrobcov a dodávateľov a organizácií verejného sektora.*“² Senior boxy sú teda pre seniorov zadarmo, pretože produkty do balíčka poskytli partneri projektu (organizácie, ktoré produkujú napríklad kozmetické produkty, hygienické a zdravotnícke pomôcky).

V príspevku bol propagovaný Senior box, ktorý však nie je komerčným produktom, ale ide o charitatívny projekt. Produkt je nepredajný, seniori ho dostávajú zadarmo v 50 zariadeniach zdravotníckej pomoci. V namietanej reportáži vystupovala riaditeľka a zamestnanci ZSS Slnečný dom a taktiež sme v nej zaznamenali v obrazovej forme logo Zariadenia sociálnych služieb Slnečný dom. Otázka teda je, či reportáž prostredníctvom projektu Senior box skryto nepropagovala práve toto zariadenie.

§ 72 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách ustanovuje: „*Skrytá mediálna komerčná komunikácia je zvuková, obrazová alebo audiovizuálna informácia, ktorá priamo alebo nepriamo propaguje tovar, služby, ochrannú známku, obchodné meno alebo aktivity osoby vykonávajúcej hospodársku činnosť, ak vysielateľ alebo poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie túto informáciu v rámci programu zámerne využíva na propagačné účely a mohla by vzhľadom na svoju povahu viesť verejnosť do omylu o podstate tejto informácie. Táto informácia sa považuje za zámernú najmä vtedy, ak sa uskutočňuje za odplatu alebo za inú protihodnotu.*“

Z definície skrytej mediálnej komerčnej komunikácie vyplývajú nasledovné kritériá, ktoré musia byť kumulatívne naplnené na to, aby mohol byť sporný obsah posúdený ako skrytá mediálna komerčná komunikácia:

1. zvuková, obrazová alebo audiovizuálna informácia, ktorá priamo alebo nepriamo propaguje tovar, služby, ochrannú známku, obchodné meno alebo aktivity osoby vykonávajúcej hospodársku činnosť

¹ <https://www.preventivne.sk/aktuality/vszp-pomaha-dlhodobu-choroby-seniorom-projektom-senior-box.html>

² <https://uzitocna.pravda.sk/seniori/clanok/651344-stastne-a-vesele-aj-pre-ludi-v-nemocniciach-putuju-k-nim-tisice-darov/>

V namietanom príspevku sme zaznamenali obrazovú informáciu - logo ZSS Slnecný dom (domček s dúhou a slnečným kruhom + nápis Slnecný dom). Logo bolo zobrazené v niekoľkých záberoch, v dvoch prípadoch na reklamnom banneri, v dvoch záberoch na oranžovom tričku zamestnancov zariadenia. Logo bolo skôr menšie a nešlo o detailné zábery na logo. Jeho zobrazením by mohlo ísť o nepriame propagovanie obchodného mena ZSS Slnecný dom, resp. služby, ktorú poskytuje.

2. odvysielaná v rámci programu

Uvedená informácia bola odvysielaná v rámci programu *Noviny TV JOJ*.

3. ak vysielateľ alebo poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie túto informáciu využíva na propagačné účely

Pojem propagačný účel zákon č. 264/2022 Z. z. nedefinuje. Jeho výklad je však ustálený tak Radou, ako aj Najvyšším súdom Slovenskej republiky. V tejto súvislosti poukazujeme na rozhodnutie Rady pre vysielanie a retransmisiu č. RP/126/2002, v ktorom Rada považovala za naplnenie reklamného/propagačného účelu spôsob spracovania programu, ktorý bol jednoznačne propagačný — reklamný. V predmetnom programe bola vizuálna prezentácia výrobku sprevádzaná komentármi v pozitívnom svetle vyzdvihujúcimi kvalitu a prednosti tohto výrobku. Toto rozhodnutie bolo potvrdené aj rozsudkom Sžn 4/03 Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. 9. 2002.

V reportáži sa v niekoľkých záberoch objavilo logo zariadenia ZSS Slnecný dom³, ale názov zariadenia nezaznel. V reportáži vystupujú zamestnanci zariadenia v oranžových tričkách s logom ZSS Slnecný dom, nebolo však uvedené, že ide o zamestnancov zariadenia. PhDr. Zuzana Fabianová, MBA, ktorá je autorkou projektu a zároveň je riaditeľkou ZSS Slnecný dom, bola v reportáži v titulku označená ako „iniciátorka a odborná garantka projektu“, o jej spojení so ZSS Slnecný dom sa nehovorilo nič.

Reportáž informovala o projekte Senior boxov, pričom zariadenie Slnecný dom poslúžilo len ako kulisa. Samotné zariadenie nebolo vôbec spomínané, neboli spomínané služby, ktoré poskytuje a pod. Nezaznamenali sme žiadne komentáre v pozitívnom svetle vyzdvihujúce kvalitu či prednosti uvedeného zariadenia. Sme toho názoru, že informačný účel predmetných informácií jednoznačne prevažoval nad propagačným.

Toto kritérium z uvedeného dôvodu, podľa nášho názoru, nebolo naplnené.

4. zámerne využíva

Podľa § 72 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. sa informácia považuje za zámernú najmä vtedy, ak sa uskutočňuje za odplatu alebo za inú protihodnotu. Keďže Rada nedisponuje informáciami o prípadnej odplate či inej protihodnote, kritérium zámernosti využívania informácie o službe na propagačné účely sa považuje za naplnené spravidla v tom prípade, ak je program redakčne zostavovaný dopredu. V prípade programu *Noviny TV JOJ* môžeme skonštatovať, že bol redakčne zostavený dopredu.

5. mohla by vzhľadom na svoju povahu viesť verejnosť do omylu o podstate tejto informácie

Vzhľadom na to, že podľa nášho názoru propagačný účel informácie o obchodnom mene, resp. službe nebol preukázaný, ale naopak jednoznačne prevažoval informačný účel, recipient nebol uvedený do omylu o podstate tejto informácie.

³ <http://www.osetrovatelskecentrumhe.sk/>

Na základe uvedeného sa domnievame, že v príspevku prezentované informácie o ZSS Slnecný dom nenapĺňajú všetky kritériá skrytej mediálnej komerčnej komunikácie. Odvysielaním namietaného príspevku, podľa nášho názoru, k porušeniu § 72 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z. nedošlo.

ZÁVER:

Na základe uvedeného sme toho názoru, že vysielateľ programovej služby JOJ odvysielaním programu *Noviny TV JOJ* dňa 10. 12. 2022 o cca 19:30 hod. **neporušil ustanovenie § 72 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Prepis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/00155)

Monitorované vysielanie: Noviny TV JOJ
Deň vysielania: 13. 12. 2022
Čas vysielania: 19:30 h
Označenie podľa JSO: -

- časový kód cca:

19:30:00 Noviny TV JOJ – začiatok programu
1. Vláda nepadla. Zatiaľ.
2. Hrozí rozpad aj OĽaNO?
3. Situácia na hrane
4. Slovákom sa mínajú úspory
19:41:55 blok upútaviek a reklamy
19:50:10 Noviny TV JOJ - pokračovanie
5. Policajt s pokutami sa prihlásil
6. Vedci prepísali históriu
7. Chýbajú im peniaze na príplatky
8. Drahá cena za soľ
9. Ďalšia finančná pomoc pre Ukrajinu
10. „Katargate“ otriasa europarlamentom
11. Ústavný súd rozhodol o balíčku
12. Rovnaký efekt ale bez narkózy
13. Mrazy a podmienky vo veľhorách
14. Zákaz fajčenia pre tínedžerov
15. Ako zvieratá v ZOO čelia mrazom?
16. Vysvietený vianočný Londýn
20:10:15 koniec programu

Monitorované vysielanie: Noviny TV JOJ
Deň vysielania: 10. 12. 2022
Čas vysielania: 19:30 h
Označenie podľa JSO: -

- časový kód cca:

19:30 Noviny TV JOJ – začiatok programu
1. Miroslav Kollár nepodporí pád vlády
2. Reprezentantovi hrozí väzenie
3. Čaputová u pápeža Františka
4. Zomrela Soňa Valentová
19:41:00 blok upútaviek a reklamy
19:48:55 Noviny TV JOJ - pokračovanie
5. Polícia vyšetroje korupciu v EP
6. Nie všetci sú spokojní
7. Zelenskyj: Rusi zničili Bachmut

8. Koľko ľudí trápí long covid?
9. Pomoc pre seniorov
10. Rukojemnícka dráma
11. Návrat domov neľutuje
- 20:01:50 blok upútaviek a reklamy
- 20:02:43 Noviny TV JOJ – pokračovanie
12. Pomohli postaviť novú dedinu
13. Začala sa sezóna
- 20:08:00 koniec programu

19:56:33 **Pomoc pre seniorov**

Andrea Pálffy Belányiová, moderátorka: „Pri odchode z pôrodnice dostane každá mamička baby box, je to takto zaužívané už 30 rokov.“

Ján Mečiar, moderátor: „Dve Humenčanky preto napadlo, prečo by aj seniori pri odchode z nemocnice nemohli dostať nejaký balíček, presnejšie balíček prvej pomoci.“

Andrea Pálffy Belányiová: „A zaujalo to aj štátne tajomníčky, ktoré tvrdia, že štát by sa týmto nápadom mal inšpirovať a Senior boxy by sa mali poskytovať automaticky.“

Štefan Hančar, klient, Ošetrovateľské centrum Lipová, Humenné: „Veľmi pekne ďakujem za menšiu pozornosť, ale o to dôležitejšiu.“

Jana Veľasová, redaktorka: „Nie tak dávno by bez pomoci nezvládol nič. Po mesiaci intenzívnej starostlivosti Štefan Hančar odchádza domov. Jeho aj príbuzných ale čakajú otázky, ktoré doposiaľ riešiť nemuseli.“

(v obraze klient Štefan Hančar, okolo neho stoja tri zamestnankyne v oranžových tričkách s nápisom *Tvorme lepší svet pre bezvládných* a logom Slnečný dom, ktoré je však veľmi malé)

PhDr. Zuzana Fabianová, MBA, iniciátorka a odborná garantka projektu: „Keďže v pôrodniciach veľmi dobre fungujú pôrodnice boxy, kde sa radi mamičkám, ako sa postarať o bábätko, takže podobná myšlienka by mohla byť veľmi užitočná aj v oblasti starostlivosti o vážne a dlhodobo chorých.“

(v obraze škatuľa s nápisom: Ako sa postarať o blízkeho – Senior box 2022/2023)

Redaktorka: „Tritisíc takýchto Senior boxov budú postupne distribuovať pacientom po celom Slovensku.“

(v obraze redaktorka drží v ruke škatuľu s nápisom: Ako sa postarať o blízkeho – Senior box 2022/2023, vzadu za ňou je banner s veľkým nápisom Senior box, vľavo hore na ňom je menšie logo Slnečný dom)

Alena Mochnáčová, hlavná koordinátorka projektu Senior box: „Zhruba do päťdesiatich zariadení zdravotnej starostlivosti. Sú to tí, ktorí sú vlastne prepúšťaní domov. Dostane Senior box každý, ktorého zdravotný stav vyžaduje následnú ošetrovateľskú starostlivosť.“

(v obraze za respondentkou je banner s veľkým nápisom Senior box, vľavo hore na ňom je logo Slnečný dom)

Redaktorka: „Hodnota jedného je viac ako 70 EUR. Pacient ho dostane zadarmo. Okrem základných hygienických pomôcok je súčasťou každého Senior boxu aj takýto manuál, ako lepšie zvládnuť chorobu a bezvládnosť.“

Soňa Gaborčáková, štátna tajomníčka ministerstva práce: „Častokrát ľudia nevedia, aký krém použiť, ani čo podložiť, aby nebol dekubit a vlastne zháňajú tie informácie z internetu a kade-tade a keď dostanú naozaj v jednom boxe.“
(v obraze brožúra Ako sa postarať o blízkeho)

Štefan Hančar: „Samozrejme, že všetko prejde komplexne, pretože každý deň sa človek učí.“

PhDr. Zuzana Fabianová, MBA: „Sú napríklad po náhlej cievnej mozgovej príhode alebo po úraze. Mnohí z nich majú nielen poruchy chôdze, ale aj poruchy vyprázdňovania, demenciu.“

Redaktorka: „Momentálne ide o charitatívny projekt, štátne tajomníčky sa však zhodli na tom, že by bolo dobré posunúť ho na národnú úroveň.“

Lenka Dunajová, štátna tajomníčka ministerstva zdravotníctva: „Takúto pomoc by mal štát automaticky dávať pacientom, keď sa presúvajú zo zdravotníckeho zariadenia do domácej starostlivosti.“

Neuvedená (zamestnankyňa zariadenia): „Sme radi, že koľko ste sa u nás naučili a že plne samostatný môžete odísť domov.“
(zamestnankyňa zariadenia má na sebe oranžové tričko s nápisom *Tvorme lepší svet pre bezvládných* a logom Slnečný dom)

Štefan Hančar: „Ja som tiež vďačný vám, pretože jednoducho človek ožije.“

Redaktorka: „Z Humenného Jana Veľasová, televízia JOJ.“
(v obraze za redaktorkou je banner s veľkým nápisom Senior box, vľavo hore je logo Slnečný dom)